

T. S. Eliot
Egy hölgy arcképe

*Mert vétkes vagy te –
Paráznaságban: de ez más földön esett,
S a nő sem él már.
A máltai zsidó*

I

Decemberi délután füstködében
Rendeződjek a szín – ahogy e szín kívánja
Mert így szólsz: „Ez most a maga délutánja”;
És négy gyertya lobog meghitt sötétben,
Négy fénygyűrű fönn a mennyezeten,
Júlia kriptájának légkörében
Hangzik el itt majd minden, s viszont: nem, ami nem.
Hallottuk, teszem azt, az új lengyel pianistát,
Prelűdöket tolmácsolt kezével és hajával.
„Chopin olyan bizalmas zene, titkát

Faggatni, azt hiszem, csak egy-két jó baráttal
Szabadna, nehogy a hamva odavesszen,
Mint a tolakvó, kritikus hangversenyteremben."
A társalgás bukdácsol -
Gyöngé szándékokat gyors megbánás kerülget,
Halkuló hegedűk szaván keresztül
Távolabbi kürtök is belevegyülnek -
S nekilendül.

„Nem is tudja, mit ér nekem egy jó barát,
S mily ritkán lelni manapság ilyenre!
Csupa-csupa zűrzavar e világ,
(S nem és nem szeretem... hát tudja? észrevette?
Milyen jó szeme van!)
S akkor jön valaki, akiben élnek
E nyílt, adakozó erények,
Melyek nélkül barátságot nem is remélhet - !
S mit az is jó, hogy ezt elmondhatom!
Másképp a lét oly - barátságtalan."
Míg hajlékony hegedűk szava szól
S töredezett
Kürt-ariett,
Agyamban tompa tamtam válaszol,
Kopog képtelen, monoton,
Szeszélyes prelúdiumom,
As ez legalább egy biztos „hamis hang”.
- Szédít a nikotin, menjünk le, járjunk;
Emlékműveknél megállunk,
Híreken vitázunk,
És beállítjuk a pontos időt.
Van még félóránk; ülünk, sör előtt.

II

Most, hogy nyílnak az orgonák,
Orgonacsokkal díszíti a szobát.
És csavargat egy szárat, míg beszél.
„Ó, barátom, nem érti még, nem érti,
Mi az élet, pedig ott a kezében”;
(Csavarul szár, kocsány, levél)
„Hagyja csak, hogy elfolyjék, elfecsérli;
S az ifjúság közönyös, szívtelen,
S ha nem ért valamit, csak mosolyog.”
Mosolygok, természetesen,
Teámba kortyolok.

„De április napszálltái, ki tudja,
Idézik holt időm s a tavaszi Párizst,
Roppant béke száll rám, és a világot
Csodás, ifjú színhelynek érzem újra.”

S mintha hegedű repedt hangját hallanám,
S makacsul szól a hang egy augusztus délután:
„Mindig tudom, hogy megérti, amit

Érzek, ezt én mindig biztosra vettem,
Keze szakadék fölött is közelít.

Nincs Achilles-sarka, sebezhetetlen
Jár útján, és bárhol sikere van,
Így szólhat: itt elbuktak számosan.

De nekem mim van? Barátom, mi van,
Amit kaphatna tőlem, mondja meg!
Csak barátságom s rokonszenvenyet,
Ahogy lassanként bevégezem utam.

Itt ülök majd, barátokkal teázom...”

Veszem kalapom; bátorságom vagy gyávaságom nem
találom:

Szavaira az ellenérveket.
Reggelente a parkban újságot olvasok,
Kedvencem sportrovat és képregény.
S még pár furcsa dolog.
Egy angol grófnő a színpad egén.
Görögöt öltek bálozó lengyelek.
Egy banksikkasztó is vallott ma végre.
Megőrzöm hidegvéremet,
Nyugodt vagyok, kivéve
Ha fáradt verkli nyekken rá avítt
Dallamára, mintha kertek felett
Jácintok közhellyé vált szaga szállna,
Idéztén idegenek vágyait.
Igazam van, vagy tévedek?

III

Az októberest leszáll; szokásos érkezésem.
Csak mintha a gyomrom izgalmasan remegne.

A lépcsők, a kilincs; körülbelül azt érzem,
Mint aki négykézláb jött fel az emeletre.
„Tehát külföldre megy; mikor jön vissza? Bár
Ez a kérdés most tárgytalan.
Hogy is gondolna épp a hazajövetelére.
Ott annyi tanulnivalót talál.”
Mosolyom súlyosan hull a csecsebecsére.

„Esetleg írhat majd nekem.”
Egyszerre ismét magabiztos leszek;
Ezt vártam, s bekövetkezett.
„Én sokat gondolkoztam mostanában,
(Kezdet, persze, véget még sose látott!)
Hogy miért is nem lettünk mi barátok.”
Mint aki mosolyog, de egyet fordul éppen,
S meglátja a tükörben az arckifejezését,
Elbizonytalanodom; most vagyunk igazán sötétben.

„Hogy egyre közelebb kerül világunk.
Ezt minden barátunk biztosra vette,
Mondták is. Nehéz itt tisztán látnom.
Lássuk most már, mit hoz a jó szerencse.
Maga ír, mindenesetre.
Talán még semmi sincs veszve.
Itt ülök majd, barátokkal teázom.”
Erre aztán alakoskodhatom.
Olykor, hogy kellő szavakat találjunk,
Táncoló-medve kín.
Papagáj leszek és makimajom.
Szédít a nikotin, menjünk le, járjunk –

És ha egy délután meghal, mi lesz?
Füstszürke délután, sárgás-rózsaszín este;
Meghal, s itthagym engem tollal a kézben,
Míg a füst csak hömpölyög a tetőkről;
S igazán nem tudom,
Mit is érezzek, az egészet nem értem;
Rendjén van? Rettentő? Készt? Vagy elsiette?
S nem kerül-e fölénybe végül épp ezzel,
Mint ez a zene a halódó finesse-szel
– Ha már a halál a téma –,
S mosolyra lesz-e még jogom?

Tandori Dezső fordítása

*

Heltai Jenő - Vallomás

Hogy mi egymást meg nem értjük,
Nagyon sajnálom, asszonyom,
Ha nem vagyok jó szeretőnek,
Egyébre nem vállalkozom.

Például arra, mit oly gyakorta
Szónoki hévvel mond kegyed,
Hogy meggyötört, szegény szívének
Legjobb barátja én legyek.

Legjobb barát, barát?
Szavamra, méltó egy hivatal,
De nem vagyok hozzá elég vén,
S ön aggasztóan fiatal.

Ön csupa élet, csupa illat,
Vakít, hevít, ragyog.
Hát hogy ne szomjazsam a csókjára,
Én ki angyal nem vagyok?

Hisz oly kevés, amit kérek,
Ha osztzkodni restell is,
Legyen a tisztelt lelke másé,
Nekem elég a teste is.

Legyen lelkének egy jóbarátja,
Kivel csevegni élvezet,
Csak ez a mamlasz, ez a bamba,
Ez a barát ne én legyek.

Legyen az övé minden poézis,
Az enyém csak az, ami tény,
Ő oldja meg a problémákat,
A ruháját - azt majd megoldom én.

Hogy ez a hang szokatlan önnek,
Kétségbe, kérem, nem vonom.
De annak, hogy megértsük egymást,

Csak egy módja van asszonyom.

Adjon a sors, mely egy tenyérről
Jót is, rosszat is osztogat,
Rosszabb erkölcsöket önnek,
Vagy nekem adjon jobbakat.